

Asia: VN/23566/2021

Lausuntopyyntö mielenterveys- ja päihdepalveluja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja:

Muu järjestö

Mihin hyvinvointialueeseen vastaaja kuuluu (mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue):

-

Vastaajatahon virallinen nimi:

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot:

Matti Tujula matti.tujula@sakkiry.fi

Viranomaisille: mahdollisen lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä:

-

1 Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

1.1 Onko sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluita koskevan pykälän (sosiaalihuoltolain 2 a §, terveydenhuoltolain 8 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2 Sosiaalihuollon palvelut

2.1 Onko yhteisösosiaalityötä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Esityksen mukaan tavoitteena on vahvistaa asiakkaiden tavoittamista vahvistamalla yhteisösosiaalityötä osana muuta sosiaalihuoltoa. SAKKI pitää tavoitetta tärkeänä. Esityksessä kerrotaan, että hyvinvointialueilla tulisi olemaan velvollisuus järjestää etsivää työtä osana yhteisösosiaalityötä tai muita sosiaalipalveluja, ja yhteisösosiaalityötä kuvaillaan seuraavasti:

“Yhteisösosiaalityöllä tarkoitetaan asiakas- ja asiantuntijatyötä, jossa rakennetaan yhteisön tarpeita vastaava sosiaalisen tuen ja palvelujen kokonaisuus, sovitetaan se yhteen muiden toimijoiden tarjoaman tuen kanssa sekä ohjataan ja seurataan sen toteutumista ja vaikuttavuutta.”

“Yhteisösosiaalityötä ei kuitenkaan lähtökohtaisesti katsota varsinaiseksi sosiaalipalveluksi, vaan sosiaalityön työmuodoksi, jossa työntekijä kohtaa ihmiset kokonaisvaltaisella työtöteellaan arkisissa toimintaympäristöissä ensisijaisesti asukkaan roolissa.”

“Yhteisösosiaalityön luonne on ennalta ehkäisevä, mutta sillä voidaan osin vastata myös muihin sosiaalihuollon tavoitteisiin. Erityinen merkitys yhteisösosiaalityöllä on erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvoinnille.”

SAKKI pitää tärkeänä, että esityksessä huomioidaan yhteisöllisten toimien ennaltaehkäisevä vaikutus ihmisten hyvinvointiin. SAKKI kokee, että yhteisösosiaalihuoltoa vahvistamalla voidaan vaikuttaa myönteisesti myös nuorten opiskeluun ja turvallisuuden kokemukseen, kun esimerkiksi paikallisyhteisöjen hyvinvointia edistetään jalkautumalla asukkaiden arkeen, ja kohtaamalla erityisesti erityistä tukea tarvitsevia. Esityksessä voisi kuitenkin olla laajemmin määritelty yhteisöjen asukkaiden osallistamisen muodot. SAKKI katsoo, että yhteisöjen osallistaminen suunnitteluun on tärkeää toimivien kokonaisuuksien ja asukkaiden sitouttamisen näkökulmasta.

Perusteluissa todetaan, että “Yhteistyö nuorisolakiin (1285/2016) perustuvan, mutta kunnille vapaaehtoisen etsivän nuorisotyön kanssa on tärkeää nuorten tavoittamiseksi. Kun nuorisotyön tavoitteena on tavoittaa alle 29 vuotiaita työelämän tai koulutuksen ulkopuolella olevia tai muuten palveluihin pääsyyn tukea tarvitsevia, keskittyy sosiaalihuollon etsivä työ lähinnä tätä vanhempien palvelujen ulkopuolella olevien tavoittamiseen.” Tässä on olennaista huomioida, miten etsivä nuorisotyö on kunnissa järjestetty (tai onko sitä ylipäätään). Jos etsivä nuorisotyö alueella ei ole riittävän kattavaa, sosiaalihuollon etsivä työ tulee ulottaa tällöin myös alle 29 vuotiaisiin. Vaihtoehtoisesti alueelle tulee järjestää tarpeisiin vastaavaa etsivää nuorisotyötä. Etsivän nuorisotyön avulla tuetaan erityisesti opiskelijoita, joilla on riski keskeyttää opinnot tai ovat ne jo keskeyttäneet.

2.2 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.3 Onko päihdetyön palveluna annettavan päiväkeskustoiminnan ja tilapäisen majoituksen pykälän (sosiaalihuoltolaki 24 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.4 Ovatko sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyötä koskevaan pykälään (sosiaalihuoltolain 29 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.5 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykososiaalisen tuen pykälän (sosiaalihuoltolaki 29 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Pidämme uutta pykälää kannatettavana. On tärkeää, että lisäyksessä on huomioitu myös yhteisöjen tuen tarve äkillisissä kriisitilanteissa.

2.6 Onko päihde- ja riippuvuustyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihuoltolaki 33 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.7 Onko mielenterveystyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihuoltolaki 33 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

Esitettyssä laissa todetaan, että "Sosiaalihuollossa tehtävä mielenterveystyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän mielenterveystyön kanssa. Aluehallintoviraston tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveystyön ja -palvelujen työnjaon kehittämiseksi alueelliset yhteistyökokoukset."

SAKKI pitää tärkeänä, että kunnissa ja hyvinvointialueilla on selkeät rakenteet ehkäisevän mielenterveystyön edistämiseksi, jolloin palveluiden hyödyntäminen jouhevoituu. Mikäli työssä on yhdyspintoja, olisi olennaista määrittellä selkeät ensisijaiset vastuutahot, jotta kokonaisuus toimii kunnolla.

On myös olennaista huomioida, että hyvinvointialuidella järjestettävän sosiaalihuollon mielenterveystyön (sosiaalipalvelut sisältävät opiskeluhoollon kuraattoripalvelut) tulisi toimia hyvin yhteen oppilaitosten vastuulla olevan yhteisöllisen opiskeluhoollon kanssa lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen tuen varmistamiseksi. Hyvinvointialueilla toimii myös lukuisia yksityisiä oppilaitoksia, joiden itsenäinen opiskeluhoolto on hyvä ottaa huomioon kokonaisuudessa, jotta näiden oppilaitosten opiskelijat eivät jää osin palvelukokonaisuuden katvealueelle.

Lisäksi SAKKI kannattaa yhteistyökokouksia lasten ja nuorten mielenterveystyön- ja palveluiden työnjaon kehittämiseksi. SAKKI korostaa, että sekä nuoret että lapset tulisi ikätasoisesti osallistaa palveluiden arviointiin ja suunnitteluun hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

2.8 Ovatko omatyöntekijän pykälään (sosiaalihoollolaki 42 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.9 Onko sosiaalihoollolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.10 Puuttuuko sosiaalihoollolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

Ei

Perutelut kyllä vastaukselle:

-

3 Terveydenhuollon palvelut

3.1 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (terveydenhoollolaki 20 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Muotoiluun voisi lisätä, että kunnan ja hyvinvointialueen on yhteistyössä keskenään ja asukkaiden kanssa kehitettävä väestön olosuhteita.

3.2 Onko mielenterveyspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 27 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.3 Onko päihde- ja riippuvuuspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.4 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa opioidilääkkeillä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.5 Onko kiireellistä hoitoa koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 §) ehdotettu lisäys tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.6 Ovatko terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.7 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykologisen tuen pykälän (terveydenhuoltolaki 50 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.8 Onko sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymää hoitoa huumausainerikoksissa koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.9 Onko työnohjausta koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.10 Onko terveydenhuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.11 Puuttuuko terveydenhuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

Ei

Perustelut kyllä vastaukselle:

-

4 Mielenterveyslaki

4.1 Ovatko ohjausta ja valvontaa koskevaan pykälään (mielenterveyslaki 2 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.2 Onko tahdosta riippumattoman hoidon järjestämistä koskevan pykälän (mielenterveyslaki 3 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.3 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa koskevan pykälän (mielenterveyslaki 6 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

5 Päihdehuoltolaki

5.1 Onko mielestänne perusteltua, että mahdollisuus määrätä tahdosta riippumattomaan hoitoon väkivalta-perusteella poistettaisiin?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

6 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista

6.1 Ovatko Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 18 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

7 Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

7.1 Ovatko ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 2 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

8 Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä

8.1 Ovatko Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 1 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

9 Huumausainelaki

9.1 Ovatko huumausainelain 4 §:n 2 momenttiin ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

10 Laki Vankiterveydenhuollon yksiköstä

10.1 Onko Vankiterveydenhuollon yksiköstä annettuun lakiin ehdotettu uusi 16 a § perusteltu?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

11 Siviilipalveluslaki

11.1 Ovatko siviilipalveluslain 93 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

12 Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa

12.1 Ovatko henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 35 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

13 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

13.1 Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14 Vaikutusten arviointia, toimeenpanoa ja aikataulua koskevat kysymykset

14.1 Ovatko arviot esityksen kustannusvaikutuksista mielestänne realistiset?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.2 Ovatko arviot lapsivaikutuksista mielestänne realistiset?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.3 Ovatko arviot muista vaikutuksista mielestänne realistiset?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.4 Kommentit koskien ehdotusta lakimuutosten voimaantuloajasta 1.1.2023 ja muutosten toimeenpanoa?:

-

15 Asetusluonnokset

15.1 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi mielenterveysasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.2 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi päihdehuoltoasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.3 Kommentit koskien ehdotusta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi hyväksyttävästä hoidosta huumausainerikoksissa?

-

16 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen

16.1 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

-

Tujula Matti
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry